

Адшумеў фестываль...

Як і ў папярэднія гады, 26-27 снежня адбыўся ўжо дзевяты па ліку рэспубліканскі Калядны фестываль педагагічнай творчасці настаўнікаў «Педагагічныя тэхналогіі – сучасна, эфектыўна, рэзультатыўна»!

У ім бралі ўдзел настаўнікі гісторыі рэспублікі, майстар-класы давалі настаўнікі кваліфікацыйнай катэгорыі “настаўнік-метадыст” і вышэйшай катэгорыі. Усяго ўдзельнікаў было 27 чалавек, майстроў - 13.

Адметнымі рысамі сёлетняга фестывалю было тое, што настаўнікі правялі 4 майстар-класы, па 2 інтэрактыўныя перапынкі і 2 надпрадметныя майстар-класы-трэнінгі. Што мяне, як кіраўніка секцыі, ўзрадавала, дык гэта тое, што настаўнікі сталі больш працаваць не паасобку, а парамі, а то і ўтрох. Яны навучыліся працаваць камандамі і паспяхова выкарыстоўваць набыты вопыт не толькі на пасяджэннях творчых груп, пры правядзенні раённых і гарадскіх, абласных і рэспубліканскіх семінараў, але зараз і на фестывалі!

Так, напрыклад, майстар-класы «Урок для дарослых «Грамадзянская вайна ў Расіі (сусветная гісторыя, 10 клас): метады і прыёмы работы з медыятэкстамі»» давалі **І.В.Лазаквіч**, настаўнік-метадыст ДУА «Гімназія № 3 г. Бабруйска», і **Пазднякова А.М.**, настаўнік вышэйшай катэгорыі ДУА «Сярэдняя школа № 10 г. Бабруйска».

«Сторытэлінг выкарыстоўваем смела – ёсць карысць ад дзела» – майстар-клас настаўнікаў вышэйшай катэгорыі **Т.І. Шумель** (ДУА «Гарадоцкі дзіцячы сад–сярэдняя школа» Маладеченскага раёна) і **Л.П.Валынец**, намесніка дырэктара ДУА «Сярэдняя школа № 5 г. Смаргоні», паказаў, што няма тых тэм і метадаў, прыёмаў, якія б не здолеў асіліць кожны.

Майстар-клас-трэнінг «Чаму булінг – гэта хвароба ўсёй групы, а не праблема асобнага чалавека» правялі метадыст аддзела метадычнага забеспячэння гісторыка-грамадазнаўчай і сацыякультурнай адукацыі НМУ «Нацыянальны інстытут адукацыі» **А.А.Палейка**, **І.П.Бернат**, настаўнік-метадыст ДУА «Гімназія № 36 г. Мінска», і **Н.В.Кушнер**, настаўнік грамадазнаўства вышэйшай катэгорыі ДУА «Ліцэй БДУ», кандыдат гістарычных навук. Тэма міжасобных зносін асабліва актуальная зараз, знаходзіцца ў рэчышчы часу і патрабаванняў да вучняў, таму што ўсё часцей сродкі масавай інфармацыі паведамляюць нам аб такой заганнай з’яве ў школьным жыцці як булінг (цкаванне, здзекі, бойкі, выключэнне з калектыву з-за нейкай прычыны – непадобны да іншых, непрыспасабленец, “батанік”, дрэнна вучыцца ці паводзіць сябе і г.д.). Гэта тэма знайшла сваё адлюстраванне ў новым дапаможніку для вучняў па прадмеце

«Грамадазнаўства» у 9 класе. Усе тры настаўнікі-майстры з'яўляюцца аўтарамі-распрацоўшчыкамі метадычнага апарата новага дапаможніка. Як працаваць з новым дапаможнікам, як раскрываць гэту няпростую, можна сказаць складаную тэму – вось аб гэтым і ішла размова. Тым больш, што у гэтым навучальным годзе вучні прыступаюць да вывучэння гэтага прадмета ў 9 класе у другім паўгоддзі 2020 г. Так што трэнінг – як раз тое, што было патрэбна настаўнікам.

Дарэчы, праблема булінга атрымала працяг і ў напярэдням майстар-класе «Дыдактычныя магчымасці арыгінальных медыятэкстаў, або Пра што спявала Лаліта», які дала намеснік дырэктара ДУА «Сярэдняя школа № 1 г. Бярозы імя В.Х. Галаўко», «настаўнік-метадыст» **Г.М. Руціч**. Тэмай яе майстар-класа была крыўда. Якія могуць быць наступствы, калі мяне пакрыўдзілі, ці калі я кагосьці пакрыўдзіў(ла)? Як складваюцца міжасобныя ўзаемаадносіны у школьным калектыве, калі некага цкуюць, крыўдуюць, робяць недаравальныя учынкi, рвуць адзенне, сшыткі, псуюць падручнікі, рэчы, б'юць, ставяць вучня у пазіцыю ізгоя? Настаўнік расказала аб шляхах і метадах гарманізацыі і гуманізацыі міжасобных зносін, правілах бяспечных паводзін у Інтэрнэце, правяла трэнінг па недапушчальнасці такіх з'яў як булінг, кібербулінг і інш.

Не сакрэт, што настаўнік у сваёй паўсядзённай працы штодзённа атрымлівае стрэс, што наша прафесія спрыяе прафесійнаму выгаранню, калі мы многа аддаём і мала чаго атрымліваем самі – эмоцыі, пазітыву, сіл, здароўя, што наша праца вымагае пастаяннага напружання, высокай самааддачы, у некаторых выпадках – самаахвяравання... Не заўсёды настаўнікі атрымоўваюць падтрымку з боку вучняў, і з боку бацькоў, і адміністрацыі. Многія не вытрымліваюць, прафесійна “выгараюць”. Адсюль – прафесійная дэфармацыя, шкода для здароўя, прафесійныя захворванні. Што рабіць, калі настаўнік на грані? Калі ісці да псіхолага, а можа, адразу да псіхатэрапеўта? А калі не ісці, дык што рабіць? Мы ж самі сабе псіхолагі, іншых “лечым”, а як дапамагчы самім сабе? Ці ёсць лекі і сродкі ад стрэсу і эмацыянага, прафесійнага “выгарання”? Вельмі важна, каб у навучальных установах было створана камфортнае становішча, каб настаўнік знаходзіўся у стане камфорту і падтрымкі. Аб тым, якія крокі трэба ажыццявіць дзеля таго, каб стварыць такі стан і змяніць абставіны з негатыўных на пазітыўныя на шляху да псіхалагічнага камфорту у калектыве, распавядала у сваім выступленні намеснік дырэктара, настаўнік грамадазнаўства катэгорыі «настаўнік-метадыст» ДУА «Сярэдняя школа № 2 г. Горкі» **Т.М.Бязносава**. У ходзе свайго трэнінга яна прапанавала настаўнікам стварыць праграму перамен, якая дазваляе не згарэць заўчасна і датла.

Яшчэ адзін цікавы майстар-клас дала намеснік дырэктара ДУА «Глыбоцкая раённая гімназія» **І.М.Шымко**, настаўнік вышэйшай катэгорыі, – «Візуальная гісторыя: ад карціны да камедыі, або Ну, люблю я камедыю». Яна распавяла аб тым, як выкарыстоўваць на ўроках гісторыі камедыі савецкіх часоў у якасці медыятэкста для характарыстыкі вывучаемай эпохі, яе адметных рыс. Камедыі даюць вялікую і цікавую ежу для разважанняў. Іна Мікалаеўна паказала прыёмы і метады працы з камедыямі, прадэманстравала выкарыстанне асобных кінафрагментаў, увод іх ў канву ўрока, прапанавала пытанні да камедыі і іх урыўкаў. Удзельнікі папрацавалі ў групах з ўрыўкамі асобных камедыі, вырашылі, якім чынам яны будуць іх выкарыстоўваць на сваіх уроках, што можна ўзяць ў якасці набытку з вопыту работы данага педагога.

Дарэчы, праца з медыятэкстамі, наогул, вельмі запатрабавана настаўнікамі гісторыі, таму што ўвесь кантэнт, які нас абкружае, гэта і ёсць медыятэксты, з якімі можна працаваць, – рэклама, афішы, плакаты, наклейкі, назвы вуліц, графіка, цацкі і інш. Работа з медыятэкстамі будзе працягвацца, спадзяюся, што настўнікі знойдуць новыя прыемы, штрышкі, пытанні і адказы на іх.

Не засталіся па-за ўвагай нашых настаўнікаў і інтэрактыўныя перапынкі. У іх правядзенні не было роўных **В.В. Краўчанка**, настаўніку-метадысту сярэдняй школы № 2 г. Рагачова імя В.М.Калеснікава, і **Г.В.Свентухоўскай**, настаўніку-метадысту сярэдняй школы № 16 г. Брэста. Яны бліскуча правялі Навагоднюю віктарыну з выкарыстаннем элементаў “перакуленага” навучання і кругавой ратацыяй груп і трэнінг для педагогаў «Інструменты тайм-менэджменту, або Табліцы прыняцця рашэнняў». Галіна Свентухоўская вучыла настаўнікаў выконваць свае справы рэшткамі – спачатку “праглынуць жабу”, потым “з’есці слана”, “парэзаць на частачкі насарога”, і, напрыканцы, – “маманта”! Ну, і канешне, “загнаць” свае справы у табліцы, каб нічога не забыцца. Атрымалася, што вельмі карысна карыстацца інструментамі, якія прыйшлі ў адукацыю з бізнэса!

У рамках фестывалю адбылася яшчэ адна цікавосць. Настаўнікі другі год запар прывозяць свае метадычныя прадукты, што назапашаны імі падчас працы. У кожнага свая тэма, якую яны агучваюць пры рэгістрацыі на фестываль. Потым я, як кіраўнік секцыі вывешваю вялікую “прасціну” з пералікам педагогаў і прапаноўваемых імі метадычных тэм. Затым ідзе адбор па крытэрыям: «Я гэта ўжо ведаю», «Было б цікава паслухасьці» ці «Хачу пра гэта даведацца». З усёй колькасці выбіраюцца некалькі метадычных тэм, і настаўнікам прадастаўляецца права на працягу 15 хвілін пазнаёміць прысутных са сваім вопытам, са сваімі напрацоўкамі. Так было і зараз.

Зацікавілі ўдзельнікаў секцыі настаўнікаў гісторыі і грамадазнаўства наступныя тэмы: «Беларусь ў мініяцюры: вывучаем гісторыю па паштовым маркам» – **Д.М. Валасевіч** (Кухціцкі ВПК дзіцячы сад – сярэдняя школа Клецкага р-на), «Выкарыстанне флэш-карт на ўроках гісторыі і грамадазнаўства і пры падрыхтоўцы да цэнтралізаванага тэсціравання» – **А.А. Дранец** (Полацкая дзяржаўная гімназія № 1 імя Ф. Скарыны), «Інтэрактыўны плакат на ўроках гісторыі і грамадазнаўства» – **Ю.У. Фядзяніна** (Брожская сярэдняя школа Бабруйскага р-на), «Работа з паняццямі на ўроках грамадазнаўства праз інсталяцыі» – **С.М. Апанасевіч** (Гімназія № 1 г. Жодзіна).

Да фестываля было прымеркавана яшчэ адно мерапрыемства – падвядзенне вынікаў Рэспубліканскага вочна-завочнага конкурсу метадычных распрацовак «Урок для дарослых як эфектыўная форма павышэння прафесійнага майстэрства настаўніка гісторыі і грамадазнаўства», які праводзіўся у нас, у Акадэміі на працягу 4 месяцаў.

Прафесійнае журы у складзе **А.А. Корзюка**, загадчыка кафедры агульнай гісторыі і метадыкі выкладання гісторыі Беларускага педагагічнага ўніверсітэта імя М. Танка, дацэнта, кандыдата педагагічных навук, **С.В.Панова**, прафесара кафедры гісторыка-культурнай спадчыны Рэспубліканскага інстытута вышэйшай школы БГУ, дацэнта, кандыдата педагагічных навук, **В.М.Варановіч**, метадыста ДУА «Акадэмія паслядыпломнай адукацыі» вылучыла з прадстаўленых работ 5 фіналістаў, якія і сталі пераможцамі конкурса «Урок для дарослых». Месцы размеркаваліся такім чынам: **дыплом I ступені** атрымала настаўнік гімназіі № 6 г. Гродна **І.В.Соркіна**, кандыдат гістарычных навук, дацэнт, за работу «Паўстанне 1863 – 1864 гг.» (гісторыя Беларусі, 8 клас): выкарыстанне метадаў «ажыўлення гісторыі» на ўроку ў кантэксце антрапалагічнай гісторыі», **II** – **І.В. Лазаковіч**, настаўнік-метадыст гімназіі № 3 г. Бабруйска, **А.М.Пазднякова**, настаўнік сярэдняй школы № 10 г. Бабруйска, за работу «Грамадзянская вайна у Расіі (сусветная гісторыя, 10 клас): метады і прыёмы работы з медыятэкстамі», **І.Б. Клак**, настаўнік-метадыст гімназіі № 1 г. Ваўкавыска («Адукацыя» *(грамадазнаўства, 10 клас, павышаны узровень)*): «Асаблівасці арганізацыі адукацыйнага працэсу па вучэбнаму прадмету «Грамадазнаўства» на павышаным узроўні», **III** – **В.М. Буката**, настаўнік сярэдняй школы № 1 г. Ліды (Суд над германскім акупацыйным рэжымам (гісторыя Беларусі, IX клас, «Германскі акупацыйны рэжым»): выкарыстанне сродкаў візуалізацыі інфармацыі у ролевай гульні), **Ж.В.Малахоўская** – Жодзінская жаночая гімназія (Урок грамадазнаўства «Карманныя грошы: за і супраць»).

Пераможцы конкурсу былі ўзнагароджаны дыпламамі і невялікі падарункамі ад інфармацыйных спонсараў – выдавецтва «Аверсэв» і «Беларускага гістарычнага часопіса». Удзельнікі конкурсу атрымалі сертыфікаты. Адзначу, што вельмі актыўны ўдзел у конкурсе прынялі педагогі Гродзенскай вобласці. У кожнай намінацыі яны атрымалі дыпламы: і першай, і другой, і трэцяй ступеняў, за што асабістая ўдзячнасць метадысту Гродзенскага інстытута развіцця адукацыі **Н.У.Нячаевай** і метадыстам раённых вучэбна-метадычных кабінетаў, якія курыруюць выкладанне гісторыі і грамадазнаўства у раёнах вобласці.

Напрыканцы фестываля ўдзельнікі секцыі склалі рэфлексійную елку з пажаданнямі, спадзяваннямі, віншаваннямі, уражаннямі. На яго заключным пасяджэнні нашы дзяўчаты-гісторыкі таксама не “падкачалі” – экспромтам падвялі вынікі двухдзённай працы і нават выканалі песню!

А новым слоганам стаў «Год 2020 – фестываль X!».

Дзякуй, фестываль, да сустрэчы!